

Posudek na bakalářskou práci Šárky Zavadilové „Domácí příprava na školu z genderové perspektivy“

Šárka Zavadilová si pro svou bakalářskou práci vybrala téma, které je velmi relevantní, ale na FHS podle mého povědomí nové. Podívat se na domácí přípravu na školu z genderové perspektivy je jistě zajímavé a poměrně inovativní, neboť pozornost badatelů, včetně těch, kteří pracují s konceptem gender, se zpravidla obrací spíše na školu a její procesy než na to, co se děje mimo školu. Vzhledem k tomu, že se ve všech předmětech významně liší výsledky žáků a žákyň, nabízí se hypotéza, že mohou být rozdíly i v jejich domácí přípravě. Šárka se rozhodla tuto hypotézu prověřit prostřednictvím kvalitativního výzkumu. V teoretické části jsou standardně představeny klíčové koncepty, které informují její analýzu empirického materiálu. Sem patří především genderová perspektiva a genderové aspekty vzdělávání, motivace v kontextu školy a domácí příprava na školu. V empirické části jsou nejprve čtenáři uvedeni do metodologie výzkumů založených na rozhovorech a následuje vlastní analýza.

Své posudky zpravidla začínám diskusí přístupu studující/ho k bakalářskému projektu. Zde musím ocenit pracovitost Šárky a její snahu pravidelně konzultovat téma práce a teoretickou část. Bohužel totéž už neplatí o části empirické, se kterou Šárka zápasila o poznání více. Došlo zde k poměrně časté situaci, kdy studující po sepsání teoretické části prochází jistou krizí a nedaří se jim uchopit empirickou materii. Neměl jsem proto možnost připomínkovat finální podobu empirické části, závěr práce, ani text jako celek. Proto zřejmě došlo k tomu, že v přílohách chybí osnova rozhovoru, která by umožnila posoudit jeho metodologickou čistotu.

Po formální stránce považuji práci za zdařilou. Odkazovací aparát, citování atd. odpovídají nárokům na bakalářské práce, stejně jako rozsah a okruh použité odborné literatury. Překlepy, častý to nešvar bakalářských prací, jsem prakticky nezaznamenal. Jen občas jsem narazil na gramatickou pochybení (např. str. 29 první odstavec „Ženy...Jsou motivováni...; str. 48 „malí lístečky“). Práce je psaná kultivovaným, čtivým stylem.

Teoretická část začíná představením genderových aspektů vzdělávání, které je psáno s přehledem a ukazuje na dobrou znalost relevantní literatury. Šárka zde nedělá obvyklou chybu, kdy se tyto úvody píšou neúměrně dlouhé, protože studující chtějí představit vše, co se o problematice dozvěděli. I část věnovaná motivaci je z mého pohledu dobře zpracovaná a přehledně strukturovaná, až na podkapitolu 2.2.5 Rozdíly v motivaci dívek a chlapců, která je z hlediska práce stěžejní, ale zahrnuje jen dva odstavce, což se zdá málo. Navíc to kontrastuje s poměrně rozsáhlým zpracováním podkapitoly 2.3.4 Styly učení žáků a žákyň, kde Šárka tuto slabinu práce do jisté míry kompenzuje. Je také dobré, že v této podkapitole Šárka poukazuje na rozporuplné závěry různých výzkumů zaměřených na styly učení žáků a žákyň.

Úvod empirické části je věnován diskusi metodologie, polostrukturovaného rozhovoru, která je pojednána dostatečně podrobně. Je z ní patrné, že Šárka si uvědomuje různá úskalí rozhovorů a snaží se nastínit různé aspekty samotného procesu,

kteře mohly ovlivnit výsledná data. Zvolená metoda odpovídá cílům práce a diskutovány jsou jak výhody polostrukturovaných rozhovorů, tak i některé nevýhody.

Vlastní analýza rozhovorů je vesměs odpovídá bakalářskému projektu a místy Šárka nabízí zajímavé interpretace a zjištění. Například ukazuje, že se jak žákyně, tak žáci snaží učit nazpaměť, což je v rozporu se stereotypem, který tento styl přisuzuje především dívkám. Snaží se také zapojit představený teoretický aparát a konfrontovat svá zjištění se zahraničními výzkumy, ačkoliv někdy se zdá, že zkouší porovnávat výsledky případové kvalitativní studie s kvantitativními studiemi (str. 37), ač je pravda, že to reflektuje (str. 41). Je škoda, že jsem neměl možnost připomínkovat analytickou část, protože bych se jistě snažil, aby Šárka text pojala kompaktněji. V této podobě je místy velmi rozkouskovaný jednotlivými citacemi (např. str. 37 – 40, 45 - 46). Také bych ji odrazil od poměrně kvantitativního jazyka ve shrnutí analýzy. Nicméně kritické zhodnocení analýzy ponechám radši nezávislé/mu oponentce/ovi.

V závěru Šárka shrnuje svá zjištění a ukazuje, že se z výzkumu poučila. Pro kvalitativní výzkum je důležité, že zjistila i něco, co na začátku výzkumu vůbec neočekávala.

Celkově práci hodnotím jako velmi dobrou.

Petr Pavlák

Vedoucí práce

22. ledna 2017